

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2021 r.

### **Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 listopada 2021 r. w Warszawie

sprawy T. B. (ubezpieczonego)

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (płatnika składek)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasiłek opiekuńczy

na skutek odwołania T. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 19 czerwca 2020 roku znak (...)

i decyzji z dnia 24 czerwca 2020 roku w przedmiocie zasiłku opiekuńczego

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 czerwca 2020 roku znak (...) w ten sposób, że stwierdza, że T. B. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 15 stycznia 2020 roku,
2. odwołanie w zakresie żądania wypłaty zasiłku opiekuńczego tj. decyzji z dnia 24 czerwca 2020 roku przekazuje Sądowi Rejonowemu dla (...) VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych celem rozpoznania,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego T. B. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

## UZASADNIENIE

W dniu 6 sierpnia 2020 r. **T. B.** wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 19 czerwca 2020 r. nr (...) na podstawie której stwierdzono, że jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 15 stycznia 2020 r., a także od decyzji z 24 czerwca 2020 r. w przedmiocie odmowy prawa do zasiłku opiekuńczego. Wnosząc o zmianę ww. decyzji poprzez objęcie go ubezpieczeniem z ww. tytułu oraz o orzeczenie wypłaty świadczeń odwołujący wskazał, że nie zgadza się z dokonanymi przez organ rentowy ustaleniami faktycznymi. W ocenie odwołującego o pozorności łączącej go z M. umowy o pracę nie mogą przemawiać wskazane przez ZUS okoliczności, takie jak gotówkowa wypłata wynagrodzenia, zawarcie umowy na okres próbny czy też fakt, że pracodawca nie odprowadzał obowiązkowych składek. Odwołujący podkreślił, że z wyjaśnień jego oraz pracodawcy niezbitnie wynika, że jego uprawnienia i kompetencje zostały sprawdzone w trakcie wykonywania pracy w podmiocie powiązanim kapitałowo z

płatnikiem składek. Ponadto odwołujący zaznaczył, że do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych pracodawcy zgłosił go w styczniu 2020 roku od razu po zawarciu umowy, a jeśli organ rentowy miał wątpliwości czy umowa została zawarta dla pozorów, to powinien od razu wszcząć postępowanie wyjaśniające w tym zakresie (odwołanie k. 3-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 2 września 2020 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)** Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. Organ rentowy wyjaśnił, że odwołujący został zgłoszony w dniu 16 stycznia 2020 r. przez płatnika (...) Sp. z o.o. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy o pracę od 15 stycznia 2020 r. w wymiarze 1/2 etatu oraz z wynagrodzeniem 10.000 zł miesięcznie, przy czym ubezpieczony od 12 marca 2020 r. przebywał na dodatkowym zasiłku opiekuńczym. W ocenie organu rentowego okoliczności ustalone w toku postępowania wyjaśniającego poddają pod wątpliwość faktycznie świadczenie pracy przez odwołującego na rzecz ww. płatnika. Wątpliwości organu rentowego budziły okoliczności takie jak m. in. to, że odwołujący równoległe do zatrudnienia u płatnika pozostaje zatrudniony na pełen etat w (...) Sp. z o.o., co budzi zastrzeżenia co do możliwości jednoczesnego świadczenia pracy oraz sprawowania samodzielnej opieki nad synem, a także kiepska sytuacja finansowa płatnika, który posiada znaczne zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek oraz nie dokonuje wpłat zaliczek na podatek dochodowy z tytułu zatrudnianych pracowników. Płatnik konsekwentnie odmawiał przekazania dokumentacji potwierdzającej faktyczne świadczenie pracy przez odwołującego, zaś okoliczności tej zdaniem organu nie potwierdzały wyjaśnienia złożone przez strony oraz przekazana przez płatnika dokumentacja, w tym dokumentacja osobowa, która w ocenie organu została sporządzona w celu uwiarygodnienia działania stron, które przez zawartą umowę o pracę dążyły do uzyskania przez odwołującego drugiego tytułu do ubezpieczeń (odpowiedź na odwołanie k. 9-12 a.s.).

#### **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 19 lutego 2010 r. Członkami zarządu spółki są T. S. i P. S. (1). P. S. (1) przejął prowadzenie spółki po zmarłym kilka lat wcześniej ojcu, M. S., byłym prezesem jej zarządu. Przedmiotem działalności spółki jest produkcja i sprzedaż mebli (zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; odpis z KRS k. 8-11 a.r.)

T. B. zna się z P. S. (1) od około 15 lat. W przeszłości zdarzało się, że udzielał mu porad dotyczących rozwiązań organizacyjnych dotyczących prowadzenia działalności. Odwołujący był również zatrudniony w innych spółkach założonych przez P. S. (1) – w tym (...) Sp. z o.o., gdzie pracował na stanowisku managera w pełnym wymiarze czasu i za wynagrodzeniem w wysokości 20.000 zł, a także w firmie (...) Sp. z o.o., w której pełnił funkcję kierowniczą. Przed zatrudnieniem w (...) Sp. z o.o. odwołujący pracował:

- w (...) Sp. z o.o. w okresie od października 2006 r. do marca 2011 r. na stanowisku koordynator serwisu,
- w (...) S.A. w okresie od czerwca do września 2011 r. jako asystent ds. notowań,
- w (...) Sp. z o.o. w okresie od lutego 2013 r. do października 2015 r. na stanowisku prezesa zarządu spółki,
- w (...) Sp. z o.o. w okresie od października 2015 r. do lutego 2018 r. na stanowisku regionalny kierownik serwisu.

(zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; świadectwa pracy k. 23-28 a.r.).

Po śmierci ojca P. S. (1) miał problem z prowadzeniem spółki (...) Sp. z o.o. Spółka posiadała zadłużenie, zdarzały się kradzieże oraz nieusprawiedliwione absencje pracowników. Na jesień 2019 roku P. S. (1) rozmawiał z T. B., który przedstawił mu swój pomysł na reorganizację firmy, w tym na zmianę profilu produkcyjnego z produktów wytwarzanych na indywidualne zamówienie klienta i montaż u klienta na produkcję zunifikowanych blatów zamawianych przez sprzedawców zagranicznych i wysyłanie gotowych komponentów do państw europejskich, bez montażu. Pomysł obejmował stworzenie sieci punktów odbioru produktów spółki w Europie. P. S. (1) postanowił

zatrudnić T. B. w celu reorganizacji działalności (...) Sp. z o.o. (zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.).

W dniu 15 stycznia 2020 r. umowę o pracę (...) Sp. z o.o., na podstawie której został zatrudniony na czas nieokreślony na stanowisku manager ds. produkcji i sprzedaży w wymiarze 1/2 etatu i za wynagrodzeniem w wysokości 10.000 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę z 15.01.2020 r. – akta osobowe odwołującego, koperta k. 41 a.s.).

Do obowiązków odwołującego należał: reorganizacja procesu produkcyjnego, pozyskiwanie kontrahentów i klientów, zawarcie umowy o stałą współpracę z kontrahentem z obszaru UE, wprowadzanie produktów na rynek europejski, szczególnie Holandia i państwa ościennie i Skandynawia, kontakt z klientem oraz współpraca z działem handlowym i zarządzanie procesem produkcji (zakres obowiązków – akta osobowe odwołującego, koperta k. 41 a.s.).

W związku z zawarciem umowy o pracę odwołujący nie był kierowany na badania medycyny pracy. Na dzień 11 października 2019 r. posiadał orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku manager ds. produkcji i sprzedaży, wydane w zw. ze skierowaniem wystawionym przez (...) Sp. z o.o., ważne do 2023 roku (skierowanie na badania lekarskie, orzeczenie lekarskie nr 1110- (...) – akta osobowe odwołującego, koperta k. 41 a.s.)

Po zawarciu umowy T. B. świadczył pracę zgodnie z zakresem obowiązków. W początkowym okresie zatrudnienia odwołujący dokonał reorganizacji produkcji oraz załogi, m. in. zwalniając część pracowników. W trakcie pracy odwołujący prowadził kontakty z klientami dotyczące oferty oraz realizacji zamówień, zajmował się promocją firmy m. in. poprzez robienie zdjęć produktów i umieszczanie ich w mediach społecznościowych oraz tworzenie katalogów produktów, a także był odpowiedzialny za dostawę materiałów na czas. Ponadto odwołujący sprawował wobec innych zatrudnionych w spółce osób funkcję kierowniczą – nadzorował około 15 pracowników, robił odprawy, przydzielał pracę i kontrolował jej wykonanie, a dodatkowo zajmował się sprawami kadrowymi (zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., W. B. k. 177-184 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.; wydruki katalogów k. 60-70 a.r.).

T. B. przygotowywał również firmę do produkcji blatów do Holandii i Szwecji i tworzył w tym celu prototypy i katalogi produktów .. (...) związku z powyższym w marcu 2020 roku wraz z T. S. odwołujący udał się w podróż służbową do Holandii w celu odbycia rozmów biznesowych z przedstawicielami firmy (...), gdzie prezentował próbki produktów i katalogi prezentujące możliwości produkcyjne (...) Sp. z o.o. Przedstawiciele ww. firmy wyrazili zainteresowanie współpracą, jednak jej nawiązanie uległo opóźnieniu na związku z sytuacją pandemii C.-19 (zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., W. B. k. 177-184 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.; bilet lotniczy k. 37 a.r., wydruki zdjęć k. 50-59 a.r.).

Odwołujący był dyspozycyjny, wykonywał swoje obowiązki w różnych godzinach i dniach, w zależności od bieżących potrzeb oraz spraw prywatnych – dzielił wykonywane obowiązki z samodzielnym sprawowaniem opieki nad małoletnim synem, który choruje na schorzenia neurologiczne. Praca była przez odwołującego wykonywana w biurze firmy oraz zdalnie, pozostawał przy tym w kontakcie telefonicznym z innymi pracownikami. P. S. (1) nadzorował pracę odwołującego. Odwołujący otrzymywał wynagrodzenie w formie gotówkowej (zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., W. B. k. 177-184 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.).

W okresie od 12 marca 2020 r. do czerwca 2020 roku T. B. przebywał na zasiłku opiekuńczym oraz dodatkowym zasiłku opiekuńczym (okoliczność bezsporna). Oprócz odwołującego, w 2020 roku z zasiłków opiekuńczych korzystało jeszcze dwóch pracowników (...) (pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.).

Pod koniec czerwca 2020 roku T. B. powrócił do pracy w (...) Sp. z o.o., gdzie kontynuuje zatrudnienie po dzień dzisiejszy (zeznania odwołującego: pisemne k. 199-207 a.s., ustne k. 255-257 a.s.; zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., W. B. k. 177-184 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.).

W latach 2018-2020 (...) Sp. z o.o. osiągnęła:

- w 2018 roku – przychód w wysokości 797.957,64 zł przy kosztach działalności w wysokości 982.360,97 zł (strata: -194.503,03 zł);
- w 2019 roku – przychód w wysokości 602.000,00 zł przy kosztach działalności w wysokości 899.361,31 zł (strata: -300.392,07 zł);
- w 2020 roku – przychód w wysokości 49.500,00 zł przy kosztach działalności w wysokości 740.473,67 zł (strata: -691.081,21 zł).

Na dzień wydania skarżonej decyzji (...) Sp. z o.o. posiadała zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia, a ponadto nie opłaciła zaliczek na podatek dochodowy z tytułu zatrudnienia pracowników za lata 2018-2019 (bezsporne). W spółce występują też problemy z regularnym wypłacaniem wynagrodzeń (sprawozdania finansowe k. 228-242 a.s. zeznania P. S. (1): pisemne k. 107-175 a.s., ustne k. 257-258 a.s.; pisemne zeznania świadków: S. K. k. 161-164 a.s., W. B. k. 177-184 a.s., B. S. k. 186-189 a.s.).

Pismem z 23 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. zawiadomił (...) Sp. z o.o. oraz T. B. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia odwołującego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ustalenia podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia (zawiadomienia k. 1-5 a.r.).

Po zakończeniu postępowania ZUS(...) Oddział w W. wydał w dniu 19 czerwca 2020 r. decyzję nr (...) na podstawie której stwierdził, że T. B. jako pracownik płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 15 stycznia 2020 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę łącząca T. B. z (...) Sp. z o.o. została zawarta dla pozoru (art. 83 k.c.), o czym świadczy szereg okoliczności. Organ rentowy zwrócił uwagę, że T. B. został od razu zatrudniony na czas nieokreślony, a płatnik nie wykorzystał możliwości zweryfikowania jego umiejętności w postaci umowy na czas określony lub okres próbny. Ponadto w ocenie organu rentowego oświadczenia świadków nie zostały poparte żadnymi dokumentami i zostały sporządzone jedynie w celu uwiarygodnienia aktu istnienia stosunku pracy pomiędzy płatnikiem a ubezpieczonym. Ani płatnik składek, ani odwołujący nie przekazali oświadczeń klientów lub kontrahentów spółki, a także odmówili udostępnienia korespondencji e-mailowej. Faktycznego świadczenia pracy nie potwierdzały również inne złożone przez płatnika dokumenty. Bilet lotniczy z A. do W. nie jest wystarczający do uznania świadczenia pracy przez ubezpieczonego, a jedynie potwierdza zakup biletu dla odwołującego. Ponadto płatnik nie przekazał rozliczonej delegacji potwierdzającej fakt odbycia podróży służbowej przez T. B.. Ponadto organ rentowy uznał za niewiarygodne wyjaśnienia płatnika, że ubezpieczony sporządził dokumentację fotograficzną produktów spółki celem przedstawienia oferty kontrahentom i przygotowania prospektów reklamowych. Przedłożone dokumenty w żaden sposób nie wskazują ani nie potwierdzają, że ich autorem jest ubezpieczony. Wątpliwości organu rentowego budził również fakt odbierania przez ubezpieczonego wynagrodzenia w gotówce, a nie w formie przelewu. Dodatkowo rozliczenie konta płatnika składek wykazało zadłużenie z tytułu składek, a ponadto płatnik nie dokonywał wpłat zaliczek na podatek dochodowy z tytułu zatrudnienia pracowników (decyzja ZUS z 19.06.2020 r. k. 107-110 a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zebranych w sprawie dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków i stron. W ocenie Sądu materiał dowodowy był spójny w zakresie, w jakim wynikały z niego wymienione wyżej okoliczności. W zakresie dowodów z dokumentów Sąd oparł się przede wszystkim na przedłożonej w toku postępowania w formie oryginałów dokumentacji osobowej odwołującego oraz sprawozdań finansowych zainteresowanej spółki. Sąd uwzględnił również załączone do akt rentowych dowody w postaci wydruków zdjęć oraz katalogów – jako dokumentów wytworzonych przez odwołującego, gdyż przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że odwołujący wykonywał zdjęcia i tworzył katalogi produktów oferowanych przez zainteresowaną spółkę. Sąd dał również wiarę pisemnym zeznaniom świadków S. K., W. B. oraz B. S. w całości. Relacje ww. osób co do okoliczności zatrudnienia odwołującego w (...) Sp. z o.o. były zbieżne, a ich treść nie budziła wątpliwości co do ich

wiarygodności. Ponadto Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego oraz P. S. (1) jako znajdującym odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie było odwołanie T. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie której stwierdzono, że jako pracownik (...) Sp. z o.o. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od 15 stycznia 2020 r.

Na wstępie należy wskazać, że stosunek pracy stanowi tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Z mocy ww. ustawy, tj. w myśl art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1, pracownicy podlegają również ubezpieczeniu chorobowemu i wypadkowemu. Objęcie ubezpieczeniem z tytułu zatrudnienia, zgodnie z art. 13 pkt 1 u.s.u.s., następuje od dnia nawiązania stosunku pracy do jego ustania. Przy tym, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy systemowej, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

Stosownie do definicji zawartej w art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. 2019 r. poz. 1320) pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. W tym ujęciu stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca.

Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Z uwagi na wspomniany na wstępie skutek publicznoprawny, jaki wywołuje istnienie stosunku pracy w odniesieniu do systemu ubezpieczeń społecznych, wymaga podkreślenia, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiada kompetencję do badania istnienia danego tytułu ubezpieczenia. Zgodnie z art. 68 u.s.u.s. do zakresu działania Zakładu należy między innymi realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych poprzez stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Ponadto na podstawie art. 86 ust. 2 u.s.u.s. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach przeprowadzanych kontroli może między innymi ustalać zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego oraz prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania obowiązany jest Zakład. Organ rentowy może więc badać fakt zawarcia umowy o pracę oraz jej ważność celem stwierdzenia objęcia pracownika ubezpieczeniami społecznymi; co za tym idzie, w przypadku negatywnej weryfikacji w powyższym zakresie, organ rentowy ma prawo stwierdzić, że dana osoba nie podlega ubezpieczeniom z danego tytułu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005r., III UK 200/04; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 lipca 2018 r., III AUa 424/18; postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

W niniejszej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, zgodnie z którym zgłoszenie T. B. do pracowniczego tytułu ubezpieczeń miało na celu wyłącznie uzyskanie świadczeń, a nie faktyczne wykonywanie zatrudnienia. W uzasadnieniu skarżonej decyzji organ rentowy powołał się na pozorność stosunku pracy między stronami w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, formułowany w oparciu o treść cytowanego art. 83 k.c., zgodnie z którym zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego, bez rzeczywistego wykonywania umowy o pracę, świadczy o fikcyjności zgłoszenia do pracowniczego ubezpieczenia społecznego. W sytuacji, w której stronom umowy o pracę przyświeca jedynie intencja włączenia do ubezpieczenia społecznego (i uzyskanie świadczeń płynących z tego ubezpieczenia) pod pozorem zatrudnienia, bez jego rzeczywistego wykonywania (art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), zawarcie umowy o pracę nie może rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do uznania, że osoba, która zawarła taką umowę podlega ubezpieczeniu społecznemu pracowników. A contrario do powyższego, przyjmuje się, że nie można stwierdzić pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, w sytuacji, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2011 r., II UK 20/11; z dnia 19 października 2007 r., II UK 56/07; z dnia 5 października 2005 r., I UK 32/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lutego 2014 r., III AUa 929/13). Dla objęcia ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania pracy zasadnicze znaczenie ma więc nie to, czy umowa o pracę została zawarta i czy jest ważna (jako nienaruszająca art. 83 § 1 k.c.), lecz tylko to, czy strony umowy pozostawały w stosunku pracy (art. 8 ust. 1 u.s.u.s.). O tym zaś, czy strony istotnie w takim stosunku pozostawały i stosunek ten stanowi tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy (essentialia negotii), a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Dla objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi wymagane jest zatem ustalenie, czy zatrudnienie miało charakter rzeczywisty i polegało na wykonywaniu odpłatnej pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy uznał za zasadne stanowisko strony odwołującej co do faktycznego wymiaru zatrudnienia T. B. na podstawie spornej umowy o pracę, jaką odwołujący zawarł z płatnikiem w dniu 15 stycznia 2020 r. W ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy i ustalone na jego podstawie okoliczności potwierdzają, że strony zawarły ważną umowę o pracę, a zawiązany między nimi stosunek pracy był faktycznie realizowany.

Z dokonanych przez Sąd ustaleń wynika, że (...) Sp. z o.o., prowadzona głównie przez członka zarządu P. S. (1), działa w branży meblowej. P. S. (1) od wielu lat znał się z T. B., korzystał z jego porad organizacyjnych oraz współpracował z nim przy prowadzeniu innych spółek. Na jesień 2019 roku odwołujący przedstawił mu koncepcję reorganizacji firmy (...) Sp. z o.o. oraz jej rozwoju na rynek zachodni. Powyższe skutkowało sformalizowaniem współpracy i zawarciem wspomnianej wyżej umowy o pracę z 15 stycznia 2020 r. Ustalony przez Sąd stan faktyczny przeczy temu, by stronom towarzyszył zamiar pozorowania stosunku pracy.

Co jednak w tym kontekście miało bardziej istotne znaczenie, materiał dowodowy potwierdza, że odwołujący faktycznie świadczył pracę na podstawie umowy łączącej go z zainteresowaną spółką. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadków – pracowników ww. spółki, którzy zeznali, że odwołujący wykonywał obowiązki powierzone mu zgodnie z umową. Z zeznań świadków wynika, że odwołujący pełnił w spółce funkcję kierowniczą, zajmował się kontaktem z klientami, tworzeniem materiałów marketingowych oraz sprawowaniem nadzoru nad pracownikami, a ponadto był odpowiedzialny za dostawę materiałów. Świadkowie potwierdzili również, co koresponowało z przytoczonymi wyżej relacjami stron, że wkrótce po zatrudnieniu odwołujący rozpoczął reorganizację spółki, co skutkowało zmniejszeniem zespołu pracowników przy jednoczesnym polepszeniu efektywności jego pracy. Świadkowie wskazali, że odwołujący podejmował czynności w celu rozszerzenia działalności spółki na współpracę z firmami krajów B., w tym m. in. odbył co najmniej jedną podróż służbową do Holandii w celu przeprowadzenia rozmów biznesowych z przedstawicielami firmy (...). Odbycie podróży służbowej potwierdza załączony do akt rentowych dokument w postaci biletu lotniczego. W ocenie Sądu materiał dowodowy potwierdza również, że praca odwołującego odbywała się w ramach podporządkowania pracowniczego. Wprawdzie z zeznań świadków wynika, że odwołujący miał funkcję kierowniczą i był przełożonym pozostałych zatrudnionych w spółce osób, ostatecznie jednak sam odpowiadał przed P. S. (1). Odwołujący nie miał stałych godzin pracy, co wynikało zarówno z kierowniczego charakteru zajmowanego przez niego stanowiska oraz stawianego przez pracodawcę

wymogu dyspozycyjności, lecz również z konieczności sprawowania opieki nad małoletnim, cierpiącym na schorzenia neurologiczne synem, którego odwołujący wychowuje samodzielnie. Dodatkowo zebrane w sprawie dowody potwierdzają, że odwołujący za wykonaną pracę otrzymywał wynagrodzenie. Wprawdzie organ rentowy w skarżonej decyzji wskazał, iż wątpliwości budzi fakt, że odwołujący otrzymywał wynagrodzenie w formie gotówkowej, a nie przelewem, jednakże taka forma wypłacania wynagrodzenia nie jest zabroniona. Ostatecznie organ kwestionował samą w formę wypłaty wynagrodzenia, nie zaś fakt, iż okoliczność ta miała miejsce. Fakt ten potwierdzili natomiast w swoich zeznaniach odwołujący oraz P. S. (2), a dodatkowo znajduje to odzwierciedlenie w zeznaniach świadków, którzy wskazali, że część pracowników zainteresowanej spółki preferuje taką formę wypłaty wynagrodzenia.

Powyższe pozwalało zatem uznać, że współpraca odwołującego z zainteresowaną spółką od dnia 15 stycznia 2020 r. nosiła cechy stosunku pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. Wymaga przy tym podkreślenia, co również znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadków oraz dowodzie z przesłuchania stron, że T. B. po zakończeniu okresu dodatkowego zasiłku opiekuńczego w czerwcu 2020 roku kontynuuje zatrudnienie w spółce.

Wprawdzie można częściowo zgodzić się wątpliwościami organu rentowego co wysokości przewidzianego w umowie wynagrodzenia, jakie miało odwołującemu przysługiwać – zwłaszcza w kontekście wymiaru etatu, na jakim odwołujący był zatrudniony oraz wobec faktu równoległego zatrudnienia na pełen etat i dodatkowo konieczności samodzielnego sprawowania opieki nad synem. Niewątpliwie również sytuację finansową (...) Sp. z o.o. na tle przedłożonych w sprawie sprawozdań finansowych należy oceniać jako niekorzystną. Tym niemniej kwestia wysokości wynagrodzenia odwołującego miała znaczenie drugorzędne, bowiem organ rentowy kwestionował istnienie stosunku pracy jako tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, nie zaś podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia, utożsamianą z wysokością wynagrodzenia przewidzianego w umowie o pracę. W tym też kontekście Sąd uwzględnił jako wiarygodne stanowisko stron co do motywów, jakie przyświecały zatrudnieniu odwołującego. P. S. (1) zeznał, że zatrudnienie odwołującego było związane z zamiarem reorganizacji spółki, która dotychczas była prowadzona przez jego zmarłego przed kilku laty ojca M. S.. Znał przy tym odwołującego od kilku lat i kilkukrotnie korzystał z jego porad odnośnie rozwiązań organizacyjnych. Niewątpliwie odwołujący posiada doświadczenie zawodowe na stanowiskach kierowniczych, był również zatrudniony w charakterze prezesa zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, co potwierdzają załączone do akt osobowych świadectwa pracy. Tym samym działanie spółki polegające na zatrudnieniu odpowiednio doświadczonego pracownika w celu reorganizacji jej działalności, jako mogące potencjalnie przynieść korzyści – rozumiane także jako odwrócenie dotychczasowo niekorzystnych trendów finansowych – nawet za wysokim wynagrodzeniem, należy oceniać jako działanie racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia. Wprawdzie ostatecznie w 2020 roku nie doszło do realizacji planów biznesowych spółki jakie odwołujący miał zamiar wprowadzić, tym niemniej w ocenie Sądu nie można tracić z pola widzenia faktu, iż wkrótce po zatrudnieniu odwołującego wystąpiła powszechnie znana sytuacja związana z pandemią C.-19, co mogło niekorzystnie odbić się na rentowności działalności prowadzonej przez (...) Sp. z o.o.

W realiach niniejszej sprawy nie miało natomiast znaczenia to, że odwołujący podejmując zatrudnienie w zainteresowanej spółce od razu zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony. Jak wspomniano wyżej, odwołujący od wielu lat znał się z członkiem zarządu spółki (...), który korzystał z jego wiedzy i doświadczenia, co pozwala przyjąć, że kompetencje odwołującego były spółce znane i nie wymagały dalszej weryfikacji poprzez zatrudnienie go na czas określony lub okres próbny.

Na tle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy zważył zatem, że okoliczność zatrudnienia odwołującego w (...) Sp. z o.o. od 15 stycznia 2020 r., w obliczu treści materiału dowodowego zebranego w sprawie niniejszej, ostatecznie nie budzi wątpliwości. Sąd uznał więc odwołanie za zasadne, nie znajdując podstaw, by przypisać spornej umowie o pracę z 15 stycznia 2020 r. cech pozorności (art. 83 § 1 k.c.), a postępowaniu stron w ramach jej zawarcia – działań mających na celu wyłącznie zagwarantowanie T. B. wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że odwołujący podjął zatrudnienie w odwołującej się spółce i wykonywał powierzone mu obowiązki zgodnie z umową. Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne i na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił skarżoną decyzję, orzekając jak w pkt 1 sentencji wyroku.

W zakresie wniosku odwołującego o orzeczenie obowiązku wypłaty świadczeń z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. w związku z ustaleniem że podlega obowiązkowi ubezpieczeniom społeczny – Sąd Okręgowy zważył, że wniosek ten nie mógł zostać rozpoznany na etapie niniejszego postępowania, gdyż nie był przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy, a ponadto ma charakter następczy wobec decyzji w przedmiocie ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym. Tym samym żądanie odwołującego w powyższym zakresie podlegało przekazaniu do rozpoznania organowi rentowemu jako organowi właściwemu do jego rozpoznania w pierwszej kolejności w trybie art. 477<sup>10</sup> § 2 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął w pkt 3 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. W toku postępowania odwołujący ustanowił zastępstwo procesowe w osobie radczynie prawnej (pełnomocnictwo k. 157 a.s.), zaś zmiana decyzji skutkuje uznaniem go za stronę wygrywającą postępowanie i w konsekwencji obowiązkiem zwrotu ww. kosztów na jego rzecz kosztów przez stronę przeciwną. Wobec powyższego Sąd Okręgowy zasądził od ZUS (...)Oddział w W. na rzecz T. B. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).